Lineaire Algebra - Oefeningen uit Reeks 12 & 13

Assistent: Geoffrey Janssens - geofjans@vub.ac.be
Met dank aan: Inneke Van Gelder en Lieven Desmet

Opgaven uit de cursus

1. Oefening 12.2.
2. Oefening 12.3.b
3. Oefening 12.4.b
4. Oefening 12.5.b A_4
5. Oefening 12.6.b
6. Oefening 12.8
7. Oefening 12.9
8. Oefening 13.1
9. Oefening 13.2
10. Oefening 13.3.b A_3
11. Oefening 13.4
12. Oefening 13.8

Oefeningen voor thuis

1. Oefening 12.1.
2. Oefening 12.5.b A_3
3. Oefening 12.7.
4. Oefening 13.7.
5. Oefening 13.9.b

Algemene $\mathbb{K}$-VR

- unieke coördinaten t.o.v. basis.
- lineaire afbeeldingen "bewaren de lineaire structuur".
- in deze cursus vooral eindigdimensionale vectorruimten over $\mathbb{R}$ of $\mathbb{C}$.

Eindigdimensionale vectorruimten

- uniek stel coördinaten t.o.v. basis.
- lineaire afbeeldingen voorgesteld door matrices (na vastleggen basissen).

n-dimensionale $\mathbb{R}$-VR	n-dimensionale $\mathbb{C}$-VR
- isomorf met $\mathbb{R}^n$ - matrices $M_{m,n}(\mathbb{R})$	- isomorf met $\mathbb{C}^n$ - matrices $M_{m,n}(\mathbb{C})$

- basisveranderingen gegeven door een reguliere vierkante matrix ($\det \neq 0$).

Bijzondere gevallen: inproductruimten

- bijkomende bewerking: inproduct.
- notie van orthogonaliteit en norm van een vector.
- verschillende theorie (en terminologie) voor reële en complexe inproductruimten.

Euclidische vectorruimte E (reëel)	Prehilbertruimte H (complex)
- inproduct $E \times E \to \mathbb{R}$ (bilineair, symmetrisch en positief definiet) - Vb. $\mathbb{R}^n$ met standaard inproduct $< \vec{x}, \vec{y} >= \sum_{i=1}^n x_i y_i, \quad \|\vec{x}\|^2 = \sum_{i=1}^n x_i^2$	- Hilbert inproduct $H \times H \to \mathbb{C}$ (**sesquilineair**, **toegevoegd** symm. en pos. def.) - Vb. $\mathbb{C}^n$ met standaard inproduct $< \vec{z}, \vec{w} >= \sum_{i=1}^n z_i \bar{w}_i, \quad \|\vec{z}\|^2 = \sum_{i=1}^n \|z_i\|^2$

- een eindigdimensionale inproductruimte heeft steeds een orthonormale basis.

isomorf met $\mathbb{R}^n$ (met standaard inproduct)	isomorf met $\mathbb{C}^n$ (met standaard inproduct)

- orthogonaal complement van een eindigdimensionale deelruimte F.

$E = F \oplus F^\perp$	$H = F \oplus F^\perp$

- lin. afbeelding $f : X \to Y$ heeft **unieke toegevoegde** lin. afbeelding $f^\dagger : Y \to X$ (neem orthon. basissen)

$< f(\vec{x}), \vec{y} >=< \vec{x}, f^\dagger(\vec{y}) > \ \forall \vec{x} \in E, \forall \vec{y} \in F$ als $A = [f]_{\mathcal{F},\mathcal{E}}$ dan $[f^\dagger]_{\mathcal{E},\mathcal{F}} = A^t$	$< f(\vec{x}), \vec{y} >=< \vec{x}, f^\dagger(\vec{y}) > \ \forall \vec{x} \in H, \forall \vec{y} \in K$ als $A = [f]_{\mathcal{F},\mathcal{E}}$ dan $[f^\dagger]_{\mathcal{E},\mathcal{F}} = \bar{A}^t$, noteer $A^\dagger$

- bijzondere lin. afbeeldingen (naar zelfde ruimte): **zelftoegevoegd** als $f = f^\dagger$ **(steeds diagonaliseerbaar)**.

$f : E \to E$ zelftoegevoegd, **symmetrische** matrix $A = A^t$ (t.o.v. orthon. basis) - heeft orthonormale basis eigenvectoren - alle eigenwaarden reëel	$f : H \to H$ **hermitisch**, heeft **hermitische** matrix $A = \bar{A}^t = A^\dagger$ (t.o.v. orthon. basis) - heeft orthonormale basis eigenvectoren - alle eigenwaarden reëel

- bijzondere lin. afbeeldingen (naar zelfde ruimte): **normbewarend** ($\|f(\vec{x})\| = \|\vec{x}\|$ voor alle vectoren $\vec{x}$)

orhogonale lineaire afbeeldingen $\forall \vec{x}, \vec{y} \in E :< \vec{x}, \vec{y} >=< f(\vec{x}), f(\vec{y}) >$ - zijn bijectief $f^{-1} = f^\dagger$ (ook orthogonaal) - bewaren orthonormale basissen	**unitaire** lineaire afbeeldingen $\forall \vec{x}, \vec{y} \in H :< \vec{x}, \vec{y} >=< f(\vec{x}), f(\vec{y}) >$ - zijn bijectief $f^{-1} = f^\dagger$ (ook unitair) - bewaren orthonormale basissen - hebben orthon. basis eigenvect. (diagonaliseerbaar met eigenwaarden op eenheidscirkel)

- normbewarende lin. afbeeldingen hebben speciale matrices (t.o.v. orthonormale basis).

orhogonale matrices A (dus $\in M_{n,n}(\mathbb{R})$) - indien $\mathbb{R}^n \to \mathbb{R}^n : X \mapsto AX$ orthogonaal - $\det A = \pm 1$ en $A^{-1} = A^t$ - kolommen (rijen) orthonormale basis $\mathbb{R}^n$ - matrices voor basisveranderingen (orthon.)	**unitaire matrices** A (dus $\in M_{n,n}(\mathbb{C})$) - indien $\mathbb{C}^n \to \mathbb{C}^n : Z \mapsto AZ$ unitair - $\lvert \det A \rvert = 1$ en $A^{-1} = \bar{A}^t = A^\dagger$ - kolommen (rijen) orthonormale basis $\mathbb{C}^n$ - matrices voor basisveranderingen (orthon.)

- specifieke toepassingen.

meetkunde: ruimten $\mathbb{E}^2$ en $\mathbb{E}^3$ - loodrechte stand en hoeken $\cos\theta = \frac{<\vec{x},\vec{y}>}{\|\vec{x}\|\|\vec{y}\|}$ - positief georiënteerde orthonormale basis - vectorieel product $\mathbb{E}^3 \times \mathbb{E}^3 \to \mathbb{E}^3$ - notie van oppervlakte en volume (via det) - **isometrieën** gebaseerd op orthogonale afb.	natuurkunde (o.a. quantummechanica)

- volledige genormeerde ruimten in de analyse (vaak oneindigdimensionaal).

Banachruimte	Hilbertruimte